

SPACING / RAZMICANJE

naming IT war imenovati TO ratom

UCITELJ NEZNALICA I NJEGOVI KOMITETI. BILTEN BR. 12 DECEMBAR 2011.

U POTRAZI ZA ODGOVORNOŠĆU

Jelena Velić

(Iz Saopštenja povodom napada na studente i studentkinje u protestu 27.11.)

27. novembra uveče, dvojica muškarca, naoružani nožem, bokserom i suzavcem napala su studentkinje i studente Filozofskog fakulteta koji, nakon zamrzavanja blokade nastave, okupiraju učionicu 101.

Dva muškarca, obučena kao pripadnici neonacističkih grupa, ušla su u zgradu fakulteta oko 22:30. Jedan od njih bacio je petardu u učionicu 101 u kojoj su bili studenti i studentkinje u protestu, nakon čega su obje izašle ispred fakulteta gde su napali troje studenata. Jedan napadač je udao jednog od studenata pesnicom u potiljak, nakon čega je izva-

odio nož. Drugi napadač pokušao je da napadne drugog studenta bokserom. Kako mu to nije pošlo za rukom, izvadio je suzavac kojim je poprskao dvoje studenata. Napadači su zatim počeli da viču: „Ajde, braćo, sad da ih prebijemo“, nakon čega se na Platou ispred Filozofskog fakulteta stvorilo još nekoliko osoba koje su izgledale kao pripadnici neonacističkih grupa. Ubrzo zatim, napadači su ipak odlučili da pobjegnu sa lica mesta. Podsećamo javnost da je ovo samo poslednji u nizu napada na studentkinje i studente u blokadi. Pored raznih grupa huligana i fašista studenti su bili fizički napadnuti i od strane privatnog obezbeđenja koje je angažovala Uprava Filozofskog fakulteta. Ovim napadima prethodile su neodgovorne izjave rektora i uprava Filozofskog i Filološkog fakulteta o tome kako u protestu ne učestvuju studenti već levičarske grupe, a na napade rektorat i uprave

odgovarali su ćutanjem. Štaviše, Uprava Filozofskog fakulteta podnela je zahtev za pokretanjem krivičnih prijavi protiv pojedinih studenata učesnika blokade.

Uz rizik da se skrene sa teme studentskih zahteva, podsetimo se i drugih incidenata koji su se dešavali tokom blokade na Filozofskom fakultetu:

22-23. oktobar – U noći između subote i nedelje, osobe koje obučene kao pripadnici neonacističkih grupa upale su na (tada blokirani) Filološki fakultet gde su zastrašivale i snimale studentkinje u blokadi. U isto vreme, desetak osoba koje izgledaju kao pripadnici neonacističkih grupa pokušalo je da izazove sukob sa studentkinjama i studentima u blokadi na Filozofskom fakultetu, nakon čega su u zgradu fakulteta bacile zapaljenu baklju.

1. novembar – U 13:15 časova, grupa studenata, predvođena profesorom

Antonovićem i predsednikom Studentskog parlamenta Filozofskog fakulteta Ivanom Gajićem, fizički je nasrnula na studente i studentkinje koji su sedeli na foteljama, gurajući ih i udarajući uz povike „ima da vas pregazimo“, „maljem ćemo vas tući“, kao i pretnje „prospanjem mozga“. Pristup učionicama blokiran je tako što su studenti u blokadi sedeli na foteljama koje su postavljene tako da blokiraju pristup hodniku u kome se nalaze slušalice. Incident je započeo tako što je jedan od studenata iz grupe profesora Antonovića, uz pomoć nekolicine kolega, u pokušaju da ukloni fotele sa blokade, oborio na zemlju dva studenta koji su na njima sedeli. Nakon toga jedna od fotelja uklonjena je tako što se profesor Antonović lično pridružio studentima u odvlačenju iste. Studenti u blokadi nastavili su da mirno sede na preostalim foteljama, a profesor Antonović pojavio se sa makazama

koje je unosio studentima u blokadi u lica. Snimak incidenta može se videti u YouTube videu *Blokada Filozofskog: Profesor Antonović predvodi nasilje nad studentima*

4. novembar – Obezbeđenje koje je uprava angažovala sa ciljem „uspostavljanja uslova za okončanje studentskog protesta i početak održavanja nastave“, napalo je studente u protestu. Kada su studenti nenasilno pokušali da prođu pored obezbeđenja koje je blokiral prolaz na drugi sprat fakulteta, pripadnici obezbeđenja su gurali studente niz stepenice, jednog studenta udarili u stomak, jednog čupali za kosu, a jednog studenta davili. Lakše telesne povrede koje su ovim putem nanesele jednom od studenata konstantovane su od strane lekara u Urgentnom centru. Kasnije u toku dana 4. novembra, Uprava Filozofskog fakulteta izdaje saopštenje u kome napominje da „da od danas, 04.11.2011. godine u 16 časova, ne garantuje bezbednost imovine i lica u delu zgrade Filozofskog fakulteta u Beogradu ka Akademskom platou i Vasinoj ulici.“

5. novembar – Trojica muškarca pojavila su se na Platou ispred fakulteta i krenula da ruše transparente koji su stajali ispred fakulteta i provociraju studentkinje i studente koji su stajali ispred ulaza u fakultet, nazivajući ih „anarhistima“ i „komunjarama“. Jedan od napadača prišao je studentima i studentkinjama sa rečima „Nemoj sad da vas

pobijem“ i „Sve ču vas pobiti“, dok je drugi rekao „U roku od 10 sekundi da ste svi ušli unutra“ i krenulo da broji. Nakon toga, treći napadač izvadio je pajser i krenuo da mlati njime po studentima i studentkinjama koji su se našli u blizini, posle čega ih je njime i gađao. Jedan kolega je tom prilikom pogođen u grudi. Svi studenti i studentkinje krenuli su da ulaze u zgradu fakulteta, a napadači su otrčali iza spomenika Njegošu, odakle su uzimali delove kamenih ploča kojima su gađali studente/kinje na ulazu u zgradu. Većina njih je uspeła da uđe u fakultet. Napadači su potom uzeli jednu celu kamenu ploču i gađali poslednje studente koji su ušli u zgradu, pritom slomivši staklo na vratima fakulteta. Na ovom mestu, važno je podsetiti se da su napadima na studente/kinje u blokadi po pravilu prethodile izjave zvaničnika univerziteta ili fakulteta a:

– ispunjenosti zahteva (gde su navodno studentski predstavnici osigurali ispunjenje svih zahteva u pregovorima sa ministarstvom, iako je više nego jasno na osnovu potpisanih dokumenata sa tih pregovora da zahtevi nisu bili ispunjeni)

– tome da blokade nemaju vezu sa studentima ili da su u pitanju večiti studenti

– da je jasno da se iza svegu kriju ekstremno-levičarske organizacije M21 i ASI, a jasnoća te navodne činjenice je dokazivana ispunjenošću zahteva koji su izdejstvovali tzv

zvanični studentski predstavnici

Generalno, jedna od strategija koju su nadležni koristili za izlaženje na kraj sa studentskom blokadom jeste diskreditacija iznošenjem neistinitih tvrdnji o broju („njih petnaestak“), karakteru („večiti studenti“, „nasilnici“, „huligani“) i politici („anarhisti“, „marksisti“) učesnika/ca blokade.

Pored navedenog, na delu je i nedopustivo ignorisanje ili relativizacija nasilja nad studentima u blokadi, ponavljanjem da je zapravo blokada nasilje, iako je ona sprovedena apsolutno nenasilnim metodama.

Blokade Filološkog i Filozofskog fakulteta, ako ništa, teraju nas da se zapitamo: čemu služi univerzitet? Gde je nestala društvena odgovornost ove institucije i gde je nestala odgovornost društva spram univerziteta? Nadamo se da će neke buduće studentske akcije otvoriti i ove teme.

O REHABILITACIJI GENERALA DRAŽE MIHAILOVIĆA, NJEGOVIH ČETNIKA I DRUGE BRATUJE, OPET

Drugi deo
Dragomir Olujić Oluja

U prošlom, prvom nastavku pokazali smo da je (još važeći) Zakon o rehabilitaciji iz aprila 2006. direktno kršenje i Krivičnog zakonika Srbije (pre svega, Član 108) i Ustava Srbije (Član 34 Stav 6), i za domaće pravo obavezujućih međunarodno-pravnih

normi o kažnjavanju zločina protiv čovečnosti i opšteprihvaćene norme o nezastarevanju krivičnog gonjenja za takva krivična dela. Pošto zastarelost i rehabilitacija dovode do suspenzije normi krivičnog prava, stvaranje mogućnosti za rehabilitaciju lica osuđenih za ratne zločine je – ne samo zaobilazni put za ukidanje imperativnih normi, nego i – antiustavni čin! Puko upoređivanje zakonskih (i ustavnih) definicija sa dešavanjima u postupku i odredbama u presudi daje dovoljno elemenata za odgovor na pitanje da li je general Draža Mihailović osuđen zbog ratnih zločina ili zbog borbe protiv partizana, odnosno iz ideoloških i političkih razloga. To se odnosi i na njegove četnike, ali i druge pripadnike kvislinških i kolaboracionističkih snaga, kojih je u Srbiji bilo onoliko. Pritom, rasprava o tome da general Mihailović i drugi četnici nisu osuđeni za zločin genocida je bespredmetna! Jer, suđenje Draži Mihailoviću je završeno u julu 1946., a prva rezolucija Generalne skupštine UN o genocidima usvojena je 11. decembra 1946. godine. Iako pravna definicija dela još nije bila ustanovljena, činjenično stanje je već postojalo, bilo opisano i dokumentovano: za genocid kao stratešku orijentaciju četničkog pokreta dojavljeno je navesti, ovih dana često citirani, Izveštaj četničkog komandanta Pavla Đurišića od 13. februara 1943. upućen generalu Mihailoviću o „akciji u Pļevaljskom, Fočanskom i

Čajničkom sreću protiv Muslimana...
"Eventualno suđenje za genocid bilo je, naprosto, pitanje tajminga! Naravno, u presudi generalu Draži Mihailoviću ima, i moguće ih je naći, mnogo procesnih propusta i nepreciznosti, kao i u – znamo to – svakom najobiternijem sudskom postupku, ali danas o njima raspravljati ili ih, pak, postavljati kao osnovni razlog za rehabilitaciju ima smisla samo ako se hoće skrenuti pažnja sa počinjenih ratnih zločina. Samo kao primer, u slučaju Adolfa Ajmana izraelska tajna služba je, operacijom kidnapovanja u Argentini, drastično prekršila sve norme krivičnog procesnog prava, pa niko od toga nije pravio problem.

O još jednom kompleksu problema nekoliko rečenica! Naime, rehabilitacija može biti individualna i kolektivna: prva je krivično-pravna i daje se, premda na osnovu jedne opšte norme, pojedinačno tačno određenom licu, a druga je, pretežno, politička i daje se većem broju počinilaca određenih krivičnih dela ili se ta dela proglašavaju za nepostojeća, pa se rehabilitaciju provodi automatski. Ovu drugu treba razlikovati od amnestije, koja se može dati i pre osude za krivično delo, dok rehabilitaciju uvek dolazi posle osude.

Politička rehabilitacija se daje uglavnom posle radikalnijih političkih promena u nekoj zemlji, pogotovo kada na vlast dođu oni koji su bili krivično (progonjeni) i dojučeršnjeg vlastodršce (proizivaju (i) na krivično

odgovornost. Najpoznatiji slučajevi su oni nakon pada fašističkih režima u Italiji i u Nemačkoj i kvislinških režima (neposredno pre i/ili) posle 9. maja 1945. Novi režimi su usvojili niz vanrednih i specijalnih zakona kojima su mnogi „stari“ zakoni ukinuti i po kojima su mnogi građani (osuđeni za „nova“ krivična dela. Na primer, u Nemačkoj su ukinuti svi nacistički „rasni“ zakoni i zakoni o progonoju Jevreja, a njihovi tvorci, provodioci i izvršioци osuđivani. Ili, u Italiji su, na primer, ukinuti, između ostalih, i zakon po kome je štrajk bio „zločin protiv socijalnog kolektiviteta“ i zakon po kojem je zaposlenima u fabrikama (i) sa vojnim asortimanom za petodnevno odsustvo suđeno kao dezertizam.

Problem rehabilitacije osuđenih iz ideoloških (i političkih) razloga različito je rešavan u Nemačkoj i Italiji. Proces denacifikacije u Nemačkoj je sve do pred kraj 60-ih – prevratna čeka: studentski i omladinski pokret! – tekao vrlo mučno i sporo, pa je problem rehabilitacije uglavnom rešavan amnestijama (još ni danas nisu obuhvaćeni vojni begunci), a u Italiji je problem rešen efikasnije: Zakonskim dekretom od 27. jula 1944. izvršen je radikalnan raskid sa fašističkim pravosuđem i poništena su sva krivična dela (ranije okvalifikovana kao) uperena protiv fašizma, dakle ne generalna rehabilitacija svih osuđenih u vreme fašizma, nego samo onih koji su izvršili krivična dela koja su „izmislili“ fašisti i koja su bila uperena pro-

tiv njega.

Prema tome, i upoređivanje rehabilitacija u Nemačkoj i Italiji sa „vladajućom“ rehabilitacijom u Srbiji je neprimereno – u Italiji i Nemačkoj su rehabilitovani antifašisti, a u Srbiji se rehabilituju fašisti, kvislinzi i kolaboracionisti, saradnici okupatora. To je, naravno, problem različitih vrednosnih orijentacija!

Na kraju, rečenica, dve o slučajevima saradnika okupatora likvidiranih bez sudske odluke! U čitavoj Evropi, u mnogim zemljama puno više nego u Srbiji, na primer u Francuskoj i Holandiji, bilo je nakon oslobođenja masovnih obračuna sa saradnicima okupatora i to ne od organa vlasti i „službenih lica“, nego i od običnih građana. Jer, sve se znalo, i svi su znali, ko je gde, i k kim bio „kad je grmelo“, pa je gnev građana i bio usmeren – na poznate adrese! Zakon linča nije nikada bio izraz prava, bilo je i osoba koje su nesrazmerno/ili neopravdano kažnjene, ali, ipak, nigde nije stvoren ovakav institucionalni mehanizam za kolektivnu rehabilitaciju (pro)fašističkih, kvislinških i kolaboracionističkih snaga kao što je to učinjeno u Srbiji!

Dok je „novi“ – na brzinu sklepami, poturen po hitnom postupku i netačno predstavljajući kao uslov kandidature za EU – Predlog Zakona o rehabilitaciji, kojim je bilo predviđeno da će osuđeni kvislinzi i saradnici okupatora lako biti rehabilitovani i, što je važnije, da će njihovi potomci, moći da naslede njihovu imovinu, Vlada povukla iz procedure, te tako

– privremeno? – izbegla još jednu kompromitaciju i obnovu starih sukoba (ne samo) oko četnika i partizana, odnosno oko antifašizma, kako u društvu i, posebno, među koalicijom partnerima, tako i sa pojedinih susednim državama (na primer, slučaj mađarskih žandarma), njegovi zagovornici rade „punom parom“ prikupljaju „dokumente“, pronalaze „svedoke“ i podnose zahteve za rehabilitaciju po „starom“ Zakonu! Istovremeno, povlačenjem predloga zakona iz procedure građanima – su – opet, privremeno? – uštedena velika sredstva, kojima bi iz budžeta bili naplaćeni „rehabilitacioni bolovi“ potomaka kvislinga i saradnika okupatora, onih koji su osuđeni po tada važećem domaćem i međunarodnom pravu, kao i međunarodnim (i savezničkim) obavezama Srbije, odnosno Jugoslavije. Jer, zakon se ne odnosi ni na hiljade seljaka po Srbiji, nasilno mobilisanih u razne (paravojne, odnosno oružane formacije, koji nisu počinili zločin i nije im suđeno, ni na one koji su pod takvim uslovima i život izguzili „Korisnici“ takvog zakona bili bi – bilo da su Nedivci, Ljotičević ili Dražini – razni politikaniti i mešetari, ratni profiteri i špekulanti, trgovci i slični i, posebno, njihovi naslednici – „predešteni“ na njihovu (konfiskovanu) imovinu. Prava „Super Hik“ tehnika, nikad još kraja – uzmi siromašnima i daj bogatima! Naime, čitava – ne pravn(č)ka, nego politička – „operacija“ izmene prošlosti i istorije i naplate „rehabil-

itacionih bolova“ počela je 21. decembra 2004. godine, kada je, kao jednu od posledica koalicionih dilova DS-a i SPO-a, Narodna skupština Republike Srbije izglasala Zakon o izjednačavanju prava partizanskih i raznogorskih boraca, a nastavljena kada je isti ovaj organ „narodne vlasti“, 17. aprila 2006. godine, iako je u Krivičnom zakoniku Srbije postojao pravno valjan, na domaćem pravu i međunarodnim normama zasnovan (doduše veoma stroj) postupak rehabilitacije – valjda upravo zbog toga? – izglasao Zakon o rehabilitaciji, kojim je omogućena (i) politička rehabilitacija istaknutih kvislinga i kolaboracionista nacističkog okupatora. Ovaj „zakon“ se, pre svega, odnosi na generala Dragoljuba Dražu Mihailovića, kao najistaknutiju ličnost srpskog kolaboracionističkog (i kvislinškog) korpusa. Pošto činjenično stanje na osnovu kojeg je general Mihailović 1946. osuđen na smrt ni do danas nije nimalo (a pravno stanje nebitno) izmenjeno, po ovom Zakonu nije potrebno ispunjavati (već istaknute stroge) uslove

koje je redovni postupak po KZ-u zahtevao, i nisu data merila kojima bi sud trebalo da utvrdi da li je neko lice osuđeno ili represirano iz ideoloških i političkih razloga (što je temeljni uslov zakona u prvom i najzaključnijem članu) – dovoljno je puka naznaka predlažuća rehabilitacije. Dodatni podsticaj relativizovanju odgovornosti generala Mihailovića, njegovoj glorifikaciji i viktimizaciji je osnivanje Državne komisije Ministarstva pravde za otkrivanje okolnosti pogubljenja generala Dragoljuba Draže Mihailovića, u aprilu 2009. U radu ove komisije, kao i radu Državne komisije za tajne gronice posle septembra 1944. (formirane u septembru 2009.) ključnu ulogu imaju zagovornici akademskog istorijskog revizionizma, pre svega iz beogradskog Instituta za savremenu istoriju, istovremeno i istaknuti članova Demokratske stranke ili apologete njene politike.

Politička i ideološka motivacija, partijska i „državna“, za ovakvu „rehabilitacionu politiku“ utemeljena je na nacionalizmu i antikomunizmu. Dok

se preko antikomunizma domaće kvislinške i kolaboracionističke snage, posebno četnici, „oslobađaju“ negativnog nasleđa i predstavljaju kao patriotske i antitotalitarne snage, partizanski pokret je, po njima, bio prevratnički, komunistički i totalitarni. Pritom, antifašistički i oslobodilački doprinos partizanskoj oslobađajućem ratu zemlje i savezničkoj pobi u Drugom svetskom ratu relativizuju težom o „revolucionarnom ratu“ protiv, pre svega, građanske klase i „srpskog domaćina“ i partizanskim zločinima na kraju rata i u post-ratnom periodu, a skrajnjavaju i „zaboravljaju“ brojne zločine kvislinških i kolaboracionističkih formacija u Srbiji (nedivčeva, Ljotičevića i Pečančevih i Dražinih četnika). Na primer, prema istraživanju Vladimira Nikšića i članova SUBNOR-a Čačka – imenom i prezimenom, mestom događaja i vremenom – utvrđeno je da je u čačanskom okrugu tokom rata nemački okupator streljao 1.145 lica (među njima 702 partizana koje su zarobili četnici i predali ih Nem-

cima), da su četnici ubili 571 lice (streljano 385, a zaklano 186 /od toga 54 žene) i da je u logorima stradalo 634 lica (mahom pripadnika ili simpatizera partizanskog pokreta uhvaćenih i Nemcima predatih od nedivčeva i četnika, a da su partizani i OZN-a pogubili nešto manje od 200 lica.

Posebno valja naglasiti da su najbrojniji zločini četničkog pokreta počinjeni nad muslimanskim stanovništvom u Istočnoj Bosni, najviše tokom 1942/43. Prema Zemačkoj komisiji za utvrđivanje zločina okupatora i njegovih pomagača za BiH, četnici su samo u opštinama Foča i Gorazde pobili oko 3.500, odnosno 1.300 muslimana. Napore države za političkom rehabilitacijom četničkog pokreta treba (procenjavati i u okviru savremenog akademskog državnogistorijskogrevizionizma u onim zemljama koje već dve decenije prolaze kroz političku transformaciju od „socijalističkog“ sistema u novi, kapitalistički sistem.

saradnici:

donatori i partneri:

Srpski ratni veterani
Odrani Filozofski
Odrani Filološki

Izdavač: Učitelj neznalica i njegovi komiteti
Producent: Centar za kulturnu dekontaminaciju
Izvršni urednik, dizajn i prelom: Matija Medenica
Štampa: Fotokopirnica „Student“